

науково-практичної конференції [Херсон, 11-12 червня 2020 року]. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020.–С. 264-266.

5. Розум, Р. І. До проблемних питань інженерної інфраструктури населених пунктів [Текст] / Р. І. Розум // Сучасний стан науки в сільському господарстві та природокористуванні: теорія і практика: зб. тез доп. Міжнар. наук. Інтернет-конф. [м. Тернопіль, 20 листоп. 2019 р.] / редкол. : Andrzej Samborski, Marcin Niemiec, В. І. Овчарук [та ін.]; ред. О. В. Овчарук, В. Я. Хоміна. -Тернопіль: ТНЕУ, 2019. -С. 180-181.

6. Rozum R.I., Vitroviy A.O., Buriak M.V. Planning of engineering infrastructure of territories Modern scientific researches № 12-1 Yolnat PE, Minsk, Belarus 2020. С.64-67.

Вікторія Завадська

студентка,

Західноукраїнський національний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Сільське господарство як важливий та невід'ємний напрям економіки країни посідає провідне місце серед інших видів економічної діяльності. В сучасних умовах реалізацію потенціалу сільського господарства в Україні стримує низька ефективність використання земельних ресурсів насамперед через відсутність раціонально організованого ринку земель сільськогосподарського призначення.

Це формує спектр дестабілізуючого впливу ризиків та загроз, серед яких слід назвати поглиблення процесів ірраціонального використання сільськогосподарських угідь та зниження рівня їх родючості, перешкоджання впровадженню довгострокових інвестиційних проектів в аграрній сфері, реалізацію корупційних схем зміни цільового призначення сільськогосподарських угідь, розвиток тіньового ринку землі, використання інструмента емфітевзису для фактичного придбання сільськогосподарських угідь.

Проблема відсутності сформованості ринку обігу земель сільськогосподарського призначення дестабілізує процеси забезпечення не лише економічної, але й національної безпеки держави у зв'язку з ризиками надмірної концентрації площ сільськогосподарських угідь у власності однієї особи, придбання землі іноземцями, часткової монополізація окремих сегментів аграрного ринку тощо.

Земельний фонд України – сукупність земель усіх форм власності. Його попередником був Єдиний державний земельний фонд СРСР, що базувався на виключній державній власності на землю. Україна лише здійснювала розпорядження цим фондом у межах своєї території. З розпадом СРСР (1991) виключним власником усіх земель у межах території України стала Українська держава. Режим виключної державної власності на землю в Україні проіснував до початку 1992.

З прийняттям 30.1 1992 Закону України «Про форми власності на землю» та Земельного кодексу України (в ред. від 13.03.1992) монополія держави на земельну власність була скасована. Поряд з державною в Україні було введено колективну і приватну власність на землю.

Значний внесок у вирішення економічної проблеми дослідження ефективності використання земельних ресурсів зробили Д.І. Бабміндра, П.І. Гайдуцький, М.В. Гладій, Б.М. Данилишин, І.Г. Кириленко, М.Ф. Кропивко, І.І. Лукінов, І.Р. Михасюк, В.М. Трегобчук, В.В. Юрчишин, А.Е. Юзефович та інші вчені [1].

Проте, незважаючи на значну кількість робіт у цьому напрямі, недостатньо вивченими залишаються проблеми оцінювання ефективності використання земельних ресурсів України в умовах Євроінтеграції, що зумовлює необхідність продовження наукових розвідок для визначення методологічних та прикладних векторів цього процесу.

Відповідно до Земельного кодексу України всі землі поділяються на категорії з різним цільовим призначенням. Землі, що використовуються для аграрного виробництва, є землями сільськогосподарського призначення, які додатково поділяються на сільськогосподарські угіддя (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги) та несільськогосподарські угіддя (землі під господарськими будівлями та інфраструктурними елементами господарства) [2].

В Україні переважають ресурси сільськогосподарського використання. Основним ресурсом аграрного виробництва є земля. Згідно з даними Державної служби статистики України у 2017 році загальна площа сільськогосподарських угідь в Україні дорівнювала 41 489,3 тис. га (з неї 32 544,3 тис. га складає рілля), що становить 68,7% від загальної площі території держави [2, с. 306]. У структурі площ сільськогосподарських угідь 78,4% займає рілля, 13,1% – пасовища, 5,8% – сіножаті.

Значний вплив на структуру земельного фонду України має динаміка перерозподілу площі сільськогосподарських угідь серед діючих сільськогосподарських підприємств щодо великих інтегрованих компаній, тобто агрохолдингів. Варто зазначити, що за останні дев'ять років кількість підприємств, земельний банк яких становить понад 10 000 га, збільшився на 98 одиниць, а їхній земельний банк – на 2 833 тис. га, дорівнюючи у 2019 р. 3 530 тис. га. Так, якщо у 2009 р. частка земельного банку у структурі загальної площі сільськогосподарських угідь становила 4,4%, то у 2019 р. вона зросла до 17% [1].

Велике значення в дослідженні ефективності використання земельних ресурсів мають сільськогосподарські підприємства. Сьогодні в Україні нараховується більше 100 великих агрохолдингів, які обробляють більше 6 729,05 тис. га землі. Такі структури активно інвестують фінансові активи в аграрний сектор економіки України.

Отже, дослідження параметрів розвитку аграрної структури в Україні дає змогу відзначити її особливості, які характеризуються переорієнтацією в структурі виробництва продукції сільського господарства на особисті селянські господарства, а також значним подібненням землекористування сільськогосподарських підприємств.

Таким чином, забезпечення орієнтації на досягнення визначених стратегічних пріоритетів підвищення ефективності використання земельних ресурсів України сформує передумови зростання параметрів ефективності реалізації природно-ресурсного потенціалу аграрного сектору, підвищення конкурентних позицій як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках, активізації темпів розширеного відтворення сільського господарства.

Список використаних джерел

1. Бондарь К.М. ТОП-100 латифундистов Украины. 2017. Національний агропортал “Latifundist”. URL: <http://latifundist.com/rating/top100latifundistov-ukrainy>.
2. Статистичний щорічник України за 2017 р. : статистичний збірник / Державна служба статистики України. Київ, 2018. 541 с.
3. Дзяди́кевич Ю.В., Любе́зна І.В., Розум Р.І. Напрями покращення землеустрою в Україні Сталий розвиток економіки. – 2019. – №1/42. – С. 172-178.
4. Rozum, R. I. Improving efficiency of using agricultural land/ R. I. Rozum, I. V. Liubezna, O. M. Kalchenko// Науковий вісник Полісся. –2017. -№3 (11). Ч.1. – С. 193-196

5. Розум, Р. І. Удосконалення планування території населених пунктів через планування їх інфраструктури [Текст] / Р. І. Розум // Сучасний стан науки в сільському господарстві та природокористуванні: теорія і практика: зб. тез доп. Міжнар. наук. Інтернет-конф. [м. Тернопіль, 20 листоп. 2020 р.]: ЗУНУ, 2020. - С. 142-143.

6. Розум, Р.І. Планування території населених пунктів з врахуванням особливостей їх інженерної інфраструктури [Текст] / Р. І. Розум, М. В. Буряк // Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (Херсон, 04-05 березня 2020 року). –Херсон: ХДАУ, 2020. –С. 185-187.

Богдан Носуліч

студент,

Західноукраїнський національний університет

ПОНЯТТЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ

Під земельною ділянкою розуміють частину земної поверхні, яка володіє фіксованими межами та характеризується відповідним місцерозташуванням, фізичними параметрами, природними властивостями, господарським і правовим станом тощо.

До головних характеристик земельної ділянки відносяться наступні: площа, межі, адреса, кадастровий номер, правові ознаки (вид власності, наявність земельних сервітутів, обтяжень, обмежень тощо), якісні ознаки.

В процесі проведення експертної оцінки земельні ділянки розглядають як частину земної поверхні та (або) простір під і над ними глибиною та висотою, які необхідні для проведення земельних поліпшень.

Багаторічні насадження, які ростуть на земельній ділянці належать до останньої і не можуть розглядатися, у вигляді окремого об'єкта права власності.

Формування земельних ділянок відбувається наступним чином:

- відповідно до порядку відведення земельної ділянки із земель комунальної та державної власності;
- за рахунок об'єднання або поділу попередньо сформованих земельних ділянок;
- у зв'язку з визначенням меж земельної ділянки комунальної або державної власності відповідно до проекту землеустрою щодо впорядкування територій населених пунктів, проекту землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб, проекту землеустрою щодо приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій;
- відповідно до проведеної інвентаризації земель комунальної або державної власності в випадках, які передбачені законом;